

ახალი

სიჭყვა

№ 13.

ორკვირეული ჟურნალი.

№ 13.

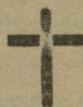
მიიღება ხელის მოწერა სასულიერო მთავრობისაგან დამოუკიდებელ ორკვირულ ჟურნალ „ახალ სიტყვაზე.“ ჟურნალის მიზანია ჩვენის ეკლესიის ცხოვრების განახლება წმ. სახარების ნიადაგზე და ბრძოლა უსამართლობასთან და ფარისევლობასთან სასულიერო უწყებაში.

ხელის მოწერის ფასი ნახევარის წლით ცხრა მანეთია. ცალკე ნომერი ოთხი აბაზი. რედაქცია სთხოვს სამრიგლო საბჭოებს,

შეგნებულ სასულიერო და საერო მორწმუნე პირთ დახმარება აღმოუჩინონ მას ჟურნალის გამოწერით და ერთ დროული შემოწირულებით სარედაქციო ფონდისათვის.

ფული მიიღება რედაქციის მოლარე მღისააკ ჩეკურაშვილთან: ტფილისი, ანჩის ხატის ქუჩა, სახ. № 1.

სარედაქციო მასალები და წერილებუნდა გამოიგზავნოს სარედაქციო კოლეგიის რწმუნებულ მღ. ქრ. ციციშვილთან: ტფილისი, კაბგეროვის ქუჩა, № 47. რედაქცია იმავე ქუჩაზე: № 51.

განგებთა ღვთისათა 18 ენკენისთვეს დღის პირველ საათზე უეცრად მიიღვალო ქუთათელი მიტროპოლიტი ანტონი. დაკრძალვა მოხდა მიცვალებულისა ქ. ქუთაისში 24 ენკენისთვეს.

ჩვენის მთავრობის უღრმა-სოციალისტობაზე და უკიდურეს დემოკრატიზმზე ექვის მიტანა შეუძლებელია. დედა-მიწის ზურგზედ არ არსებობს კუნჭული, სადაც მთავრობა საქართველოს დღევანდელ მთავრობას უღრიდეს უაღრეს სოციალისტობაში და ხალხის უვლებითა ყოველ მხრით გაფართოვებს სურვილში. ყველაფერი ხალხს, ხალხისთვის და ხალხისგან,—ასეთია პრინციპი ჩვენის რესპუბლიკის აწინდელ მთავრობისა

მაშ რად წაართვა, თუმცა დროებით, ასეთმა მთავრობამ ხალხს ზემოხეხებულ კომისრების არჩევნების უფლება? ცხადია, იმიტომ რომ ამის მოითხოვს გარდამავალ ხანის განსაკუთრებით პირობები; ეს საქიროა თვით ხალხის კეთილდღეობისათვის; ეს აუცილებელია, რომ ყოველი ვიგინდარა სხვა და სხვა ხრიკების საშვალეებით ხალხის ბედის გამგედ

25 ენკენისთვე. თბილისი.

როგორც მკითხველებმა უკვე იციან გაზეთებიდან, საქართველოს ეროვნულმა საბჭომ დაადასტურა მთავრობის პროექტი, რომლითაც დროებით ისპობა სამაზრო და სარაიონო კომისრების ხალხის მიერ არჩევა და ამ მოხელეებს ნიშნავს თვით მთავრობა.

არ იქმნეს „არჩეული“ და საზოგადოების ნაწილს უღირსად არ წამოასკუბდეს თავზედ.

ხალხის ზნეობა და გონება იზრდება ათწლოებით და არა თვეობით. რუსეთის ძველ მთავრობის მთელი ძალდონე იქითკენ იყო მიმართული, რომ ხალხში მოქალაქობრივი შეგნება და საზოგადოებრივობა გაეჭრა. და მან სავსებით მიადწია ამ მიზანს სხვათა შორის ჩვენშიაც. ამისი ნაყოფია ცნობილი ყაჩაღური ბოლშევიზმი. და ახალი რეჟიმი ხომ რამოდენსამე თვეში ვერ შესცვლიდა ბრბოს საუკუნოვან ფსიხიკას!

ეს შემკვიდრებობითი სენი წარსულისა და რუსეთიდან შემოპარული ანარქიული სულთა განწყობილება ჯერხნობით მაინც შეუქლებლად ხდიან, რომ „თავისუფალმა“ არჩევნებმა კეთილი ნაყოფი გამოიღოს. და თუ სახეში მივიღებთ იმ მწარე გაკვეთილებს, რომელიც მოგვცა სოფლის კომისრების პირველმა არჩევნებმა, თუ გონების თვალსაზრისით შევხედავთ საქმეს და არა დოქტრინულ დემოკრატიზმის საზომით, აქაო-და ყოველი მოხელე უსათუოდ ითხფორმულიან ხმით უნდა იყოს არჩეულიო. უვდა გამოეტყდეთ, რომ დღევანდელს პირობებში არამც თუ სამაზრო, სოფლის კომისრების არჩევაც სახიფათოა. ამათაც დროებით, სანამ ცხოვრება კალაპოტში ჩადგება, უნდა ნიშნავდეს თვით მთავრობა თვისი უფლებით განსაზღვრულ პირთა წრიდან. ჩვენ ღრმად ვართ დარწმუნებული ამ ზომის ლოგიურ და ფაქტიურ აუცილებლობაში, თუ ჩვენს საზოგადოებაში გონებამ სძლია პარტიულ გრძობებსა.

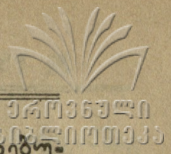
მაგრამ თუ დღე ანდელს პირობებში რამენაირად სახფათოა არჩევა რომელისმე კომისრისა რომელიც შეიძლება ხვალ ვაჭარი იყოს, ზეგ მუშა და მას ზეგ კიდევ ისევ კომისარი თუ მისი მწერალი,—ამავე პირობებში ას წილ მეტად სახიფათოა არჩევა მღვდლისა, რომელსაც ასე იდვილად ვერ გადააყენებ და ვერ გასცვლი-გამოსცვლი, რადგანაც ის მოძღვარია და დოღმატიურად ხელდასხმული.

ცხადია, რომ მისი კანტროლი უნდა მიენდოს ხალხსა სამრევლოს სახით, მაგრამ არჩევა, ან უკეთ ვთქვათ, დანიშვნა და და-

ფასება—ჯერხნობით მაინც ეკლესიის ერთეულთა უფროსს, ეპისკოპოსს, რომლის არჩევა და უფლება ჩვენის მსჯელობის ცალკე საგანს შეადგენს. და ეს არ იქნება არც ეპისკოპოსის უფლებათა განდიდება, არც სამრევლოს გონიერულ უფლებათა შეზღუდვა. უამრავ მაგალითებიდან ვიცით, რომნამდევონი მრევლნი, რომელნიც მართლა ეკლესიურად ეკიდებიან საეკლესიო საქმეებს, თვით იძახიან, მღვდელი მღვდელია და აბა ჩვენ რა ვიცით, რომელი მღვდელი ემჯობნებაო,—და არჩევენს არსებითად აწარმოებენ თითო ოროლა მყვირალა და მემუშტ-კრეენი, რომელნიც, რასაკვირველია, შესაფერ გასამრჯელოსაც იღებენ კანდიდატებისგან. საჯაროდ სწარმოებს უღირსი და სამარცხვინო ვაჭრობა, რომელშიაც ის გამოდის გამარჯვებული. ვინც აწმყოში მეტს გაიღებს და მომავლისთვის მცირეს ყაბულდება.

როდესაც საქართველოს ეკლესიის უდიდესმა მტერმა—ექსარხოსმა ნიკონმა შემოიღო სარჩენო უფლება, ეკლესიის მოქირანახულეთ და მოწინავე პრესამ სასტიკი ბრძოლა გამოუცხადეს ამ დამღუპველს წესსა, რომელმაც ელვის სისწრაფით შეარყია და შეპრყვნა სამღვდელოების წრე, და ჩვენს სიხარულის საზღვარი არ ჰქონდა, როცა 1912 წელს ეს უფლება გაუქმდა. თუმცა მას იმ დროებით ის უპირატესობა მაინც ჰქონდა, რომ რამოდენად მე საზღვრავდა რუსიჟუქტორ ეგზარხოსების თვითნებობას. დღეს კი ასეთი შიში საქართველოს ეროვნულ ეკლესიას არც ერთის მხრით არ მოეღის, ხოლო თუ 1912 წლის შემდეგ მასის სულიერი განწყობილება შეიკვალა, ეს შეცვლა უარეისკენ და ეკლესიის მტრების სასარგებლოდ არის გადახრილი.

ნაშასადაწე, ყოვლად შეუწყნარებელია დღეს სასარგებლოდ ვსცნოთ ისა, რაც უფრო მშველბიან დროს დამღუპველად მიგვიჩნდა და მართლაც ასეთი იყო,— და ამიტომ ჩვენის ეკლესიის მეგობართა ვალია გაბედულად ხმა ამოიღონ დღევანდელისებურ არჩევნების წინაღმდეგ.

მორიკი საკითხი.

(დასასრული).

წინა წერილში*) აღვნიშნეთ რომ ის რევოლუციონური ხანა ჩვენს ეკლესიის ცხოვრებისა, რომელსაც მიზანშეწონილად ახასიათებდა ნგრევა არსებულ წესწყობილებსა ახალის შესაქმნელად და სხვათა შორის უარყოფა ჩვეულებრივის დისციპლინისა, ნაყოფიერად დამთავრდა და ამიტომ საჭიროა დაუყოვნებლივ განიტიკებულ იქმნას საეკლესიო დისციპლინა, ურომლისოდაც პატივი აეხდება (და რამოდენადმე აებადა კიდევაც) არამც თუ სამღვდლოებას, თვით ეკლესიას და სჯულსაც.

მაგრამ რა ზომებით და რა სახით უნდა მოხდეს ესა? რასაკვირველია, არა იმ იარაღით, რომელიც ხელთ ეპყრა ყოფილ რუსეთის „უწმინდეს“ სინოდს და არა იმ პირუტყვულ შიშით ძალის წინაშე, რომელსაც ყოველ უმცროსს უფროსისადმი გულში უნერგავდა და სხვადასხვა ზომებით განუწყვეტლივ უღვივებდა ძველი რეჟიმი, როცა მედავითნე მღვდელს შინ მოჯამაგირესავით ემსახურებოდა, მღვდელი ბლაღოჩინს პირის საბან წყალს მიართმევდა და უზანგს უჭერდა, გამოთხოვებისას ერთხელ კიდევ გადმომაველოს მოწყალეობის თვალთა, ბლაღოჩინი ბრავგანით იჩოქებდა ეპისკოპოსის წინაშე, კარგ გუნებაზე დაუყენო ჩემი მბრძანებელიო, და ეპისკოპოსი კიდევ სრული „თავადი“ იყო ეკლესიისა, კანონმდებელი და მბრძანებელი, განსაკუთრებით თუ ის რუსი იყო.

არა! ვგონებ, ვერ გამოჩნდება ვერც ერთი აღექსანდრე მაკედონელი თუ პაპა გრიგოლ მეშვიდე ჰილდებრანდი, ვისაც ვითომ შეეძლოს კვლავ აღადგინოს ცხოვრებაში ეს ველური სუბორდინაცია, და თუ ვინმემ შესძლო ესა, ის იქნება უსაშინელესი მესაფლავე მონაპოვარ თავისუფლებათა, რომელიც დაუყოვნებლივ უვდა დაასამაროს საზოგადოებას.

მაგრამ ეს იმას როდი ნიშნავს, რომ ვი-

თომ უმცროს-უფროსობა და ესრედ წოდებული სუბორდინაცია საჭირო არ იყოს. პირიქით, რამდენად მეტად თავისუფალია საზოგადოება, იმდენად მეტად განსაზღვრული უნდა იყოს ყოველ მის წევრის უფლება—მოვალეობათა ფარგალი და გაფართოვებული პასუხის მგებლობა უფროსისა და კანონის წინაშე. ჩვენ ჯერ შორსა ვართ იმ დროზე, როცა დისციპლინა ამა თუ იმ პირის პარტიულ თუ კასტიურ შეგნებულებაზე იქნება მიგდებული. „ამხანაგო, თუ უწესოდ და შეუფერებლად მოიქცევი, კოლლეგია გაგრიცხავსო“,—ეს სიტყვები ჩვენს დროში არავის არაფერს ავალებს, გარდა მთქმელის უძლურებისადმი სიბრალულია დიმილისა, და უფრო აფუტკება საქმეს, ვიდრე სრული უყურადღებობა. ვისაც იმდენად აქვს განვითარებული უფლება—კანონიერების გრძნობა, რომ ეს და ამისი მსჯავსი დარიგება სასჯელად ეჩვენება, იმისთვის მეტია თვით ეს დარიგებაც, ის თვით დისციპლინის განსახიერება და, მოციქულის სიტყვებით რომ ვთქვათ, კანონს გარეშეა. მაგრამ ასეთები ხომ თითებზე ჩამოითვლებიან. ეს წვეთია უსამზღვრო ზღვის სივრცეში. ბიროტებისა და ანარქიისადმი მიდრეკილ ნებისქმას ამ ზომით ჯერჯერობით ვერ აღაგმავთ—და ამიტომ დროებით ძალაში უნდა დარჩეს ყველა არსებული ზომები დამნაშავის დასჯისა შთაგონებიდან და ჯარიმიდან მოყოლებული ვიდრე სამსახურიდან გადაყენებამდე.

მათემატიკურ სისწორით განსაზღვრული უფლება-მოვალეობანი და ცოცხალი, პირადი მაგალითი უფროსისა უმცროსის წინაშე—აი ის ქვაკუთხედი, რომელზედაც უნდა აშენდეს დისციპლინა ეკლესიისა, როგორც დაწესებულებებს, და სამღვდლოების, როგორც კორპორაციისა. ჩვენმა ეკლესიამ უარპყო ეპისკოპოსის პირადი თავადობა და საკანონმდებლო ბრძანებლობა, მაგრამ სამაგიეროდ მიანიჭა მას სრული მოციქულებრივი სახე უფროსობისა, რასაც იგი მთელი საუკუნე მოკლებული იყო. ეპისკოპოსი არის ეპარქიის სარწმუნოებრივ—ზნეობრივ ცხოვრების ხელმძღვანელი (დებულებათა § 16) და მისს

*) „ახ. სიტ.“ № 12.

განსაკუთრებით, ხელუხლებელ უფლებას შე-
ადგენს სელდასხმა ანუ ქიროტონია, რომლის
დოდმატიური იდეა თვის არსებაში შეიცავს
ხელდამსხმელის აზრის, ნებაყოფლობის და
სამსჯავროს უსამზღვრო უფლებას ხელდასხმე-
ლის სინილისის წინაშე.

ეპისკოპოსის პიროვნება ის წყაროა, რო-
მელიც თავისებურ ელფერს აძლევს მის გარე-
შემო აღმოცენებულ ხე-ტყეს. თუ სუფთა და
უხვიც ეს წყარო, ხარობს და სურნელს აფ-
რქვევს მისგან დამოკიდებული მცენარეულო-
ბა. თუ უძლიერი და ან მოშხამულია ისა,
ქცნება და ილუბება ყოველივე ნაყოფი მის
გარშემო და მის სადენზედ...

აი აქ არის სათავე დისციპლინის და
პასუხისმგებლობის გრძობისა. ეპისკოპოსი-
დან დაწყებული ზემოდან ჩამომავალი წესიე-
რება და კანონიერება თვისი სიცხადით და
ზნეობრივ ავტორიტეტით ქვემოდ უნდა აქა-
რწყლებდეს და რკ-ნის რგოლებით ბოქავდეს
უმცროსებში ბოროტ ინსტიქტს და ყოველ-
საფე სურვილს უწესოდ ქცევისა და ნებადა-
რთულის სამზღვრების გადალახვისა,—და რა-
მდენად იერარქიულად ახლოა რომელიმე სა-
ეკლესიო თანამდებობის პირი ეპისკოპოსთან,
იმდენად მეტი უნდა იყოს მასში სურვილი
ზემოდ ძიბადვის და ქვემოდ კეთილ მაგალი-
თის მიცემისა. „აბა, შემომხედე, როგორ ვი-
ქცევი მე, და შენც ასე მოიქეციო“—თამა-
მად უნდა შეეძლოს ყოველ უფროს უთხრას
უმცროსსა: ეპისკოპოსმა მღვდელს თუ წი-
გნის მკითხველსა, ამათ კიდევ მსახურსა და
სხვა ხელქვეითთა. და ეს იქნება საუკეთესო
და იგება და ქადაგება, რომლის უკეთესი
ოქროპირისაც ვერ უთქვამს; ეს იქნება ის მა-
დლიანი დანა, რომლითაც გამოცდილი დო-
სტაქარი თამამად აშორებს სხეულის ნაწილს
მასზედ ამოსრულ ხორცმეტსა. მაგრამ როცა
უკანასკნელი იმდენად გარბულდება, რომ
მისი მოშორება ცალკე შეუძლებელია, მაშინ
თვით ნაწილს აშორებენ სხეულსა—და ამი-
ტომ ძალაში უნდა დარჩეს ყოველივე სასტი-
კი სასჯელი, რომელიც ჰკვეთს ბოროტ ნე-
ბას და გაფუჭებულ ბუნებას.

ვისც პირადი მაგალითი ვერ გაასწო-

რებს, იმას საბრძოლვოს აქით ვერაფრად
აშინებ,—და მას ადგილი არ უნდა ჰქონდეს
არც სასულიერო წოდებაში და არც ეკლე-
სიის გარეშემო. სინოდალურმა „ღვთისმეტყვე-
ლობამ“ ერთნაირი ყალბი თეზისი შეჰქმნა
დაბალ ღირებულობის სამღვდელოების მისა-
შველებლად: შენ იმას ნუ უყურებ, როგორ
იქცევა ცხოვრებაში სამღვდელი პირი, და
ნუ მიბაძავ მას, თუ ის ცუდად იქცევაო:
შენ იმას უგდე ყური, რასაც ისინი ენით გე-
უბნებან, და ამ დარიგებისამებრ მოიქეციო...
ეს იეზუიტური მორალია, რომელმაც თავისდა
უნებურად დაბადა დასავლეთში ლიუტერანო-
ბა მისი მრავალ შტოებითურთ, რუსეთში სე-
ქტები და მწვალებლობა, ხოლო ჩვენში უფ-
სკრული ეკლესიასა და ინტელიგენციას
შორის.

არა, პატონებო! ასეთ შემთხვევაში ყვე-
ლას, თვით ბალსაც კი შეუძლიან პირში
მივახლოთ მაცხოვრის სიტყვები: „მკურნა-
ლო, განიკურნე თავი შენი!“ და თქვენ მას
სიტყვას ვერ შეუბრუნებთ, ვინაიდან იგი
ცამდინ მართალი იქნება. ჯერ საქმე, მერე
სიტყვა; ჯერ მაგალითი, შემდეგ დარიგება;
პირველად თქვენი განძი და მის ღირებულე-
ბა მაჩვენეთ და მერე მომთხოვეთ მისი ფასი
და პატივი.

აი ამიტომ საქირო და ბუცილებელია,
რომ ა) ფხიზელი და უდიადესი ყურადღება
მიექცეს სამღვდელი და ერთობ საეკლესიო
კანდიდატების ზნეობრივ მხარეს და ნაკლებ
ჰქონდეს გასავალი იმ ზღაპრულ დაპირებებს,
რითაც ეს კანდიდატები აბრუებენ მრევლთ
ზრჩევების დროს, აქაო და ოლონდ ამირ-
ჩიეთ და არაფერს მოგახოვთ, ჰაერით გამო-
ვკვებავ ცოლშვილსა და წამლადაც დაგედე-
ბიხო, —და ბ) საქართველოს განახლებულ ეკ-
ლესიის მთავრობამ ადგილობრივი საეკლესიო
ორგანიზაციებითურთ „მოასვენოს“ და სამუ-
დამოდ არქივს ჩააბარონ ის სამღვდელიონი და
ეკლესიის მსახურნი, რომელთა გასწორება
მხოლოდ საფლავს შეუძლია. ვინც ექსარხო-
სების დროს ზარმცი, თავხედი, მოთამაშე,
ლოთი, მექრთამე, მრუში, ურწმუნო და გა-
ფუჭებული იყო, იმას ვერამც თუ საკათო-

ლიკოზოს ლმობიერი რეჟიმი, თვით ცეცხლიც ვერ გადადნობს, — და ისინი უნდა მოშორდნენ საკურთხეველსა. თუ ეს არა ჰქნეს ექსარხოსებმა, რომელნიც ფიქრობდნენ, რამდენად ყოველ მხრივ დაქვეითებული იქნება საქართველოს ეკლესია, მით უკეთესია რუსეთის ეკლესიისა და მისი სინოდისთვისაო, ეს უნდა ჰქნას ჩვენმა საკუთარმა მთავრობამ.

და ეს არ იქნება სისასტიკე. პირიქით, ეს იქნება ეს ტაქტიკა, რომლითაც რევოლუციამ ძველ მოხელეთა უმრავლესობაც კი დაითხოვა ადგილებიდან. ეს იქნება ის გონივრული სამართალი, რომელთაც ვერ და არ შეიწყნარა დიდო სოდომი და ჰომორი დამნაშავეებთან ერთად უმანკონიც ამოსწყვიტა, რომ არე-მარე გადაენარჩუნებინა ზნეობრივ სენისაგან. უამისოდ შეუძლებელია ის ფაქტიური განახლება ეკლესიისა, რომელსაც საჯაროდ ასე ვნატრულობთ მართალნი და მტყუანნი.

დეკ. ილ. შუბლაძე.

სარწმუნოება & ზნეობა.

(გაგრძელება *)

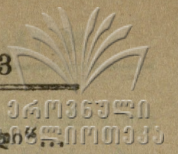
თუ კი ასეთი ცვლილება შეიტანა მცხოვარმა ჩვენს ცხოვრებაში, თუ კი ასეთი დიდი ამაგი დასდო მისმა ქადაგებამ და მოძღვრებამ კაცობრიობას, რითი აიხსნება ის გულცვაობა სარწმუნოებისადმი და თითქმის უარყოფა მისი, რომელსაც ვამჩნევთ, ჩვენდა სამწუხაროდ, საზოგადოებაში? რა არის მიზეზი, რომ თანამედროვე კულტურა უარსა ჰყოფს ქრისტეს და ქრისტეს მოძღვრებას, საზარებას? ახლანდელი კულტურა, თუმცა ქრისტიანულად იწოდება, მაგრამ დიდათ განსხვავდება ქრისტიანულ სწავლა მოძღვრებისაგან ადამიანის და მისი ცხოვრების მიზნის შესახებ. ახლანდელი კულტურა არის კულტურა პირადის კეთილდღეობისა, ადამიანი თავის ნიქსა და ღონეს ანდომებს, განსაკუთრებით მეტის სიმდიდრის მოპოვებას — მოხვეჭს. საიდგან დაიბადა ასეთი მიმართუ-

ლება, რამ გამოიწვია იგი? ამაზე პასუხს იძიებთ ჩვენს ლევა ისტორია.

საშუალო საუკუნოებში დასავლეთ ევროპაში ქრისტეს მოძღვრება გაიგეს როგორც ბუდლის მოძღვრება. ცხოვრებაში გამეფდა ასკეტიზმი. დაიწყეს უარყოფითი ქადაგება ყოველივე ქვეყნიურზე. მის მაგიერ, რომ ყოველივე საკითხი, მოვლენა ჩვენი ცხოვრებისა გაეშუქებიათ, განესპეტაკებიათ ქრისტეს მოძღვრებით, ხორცი, ყოველივე ხორციელი, ქვეყნიური დაამცირეს და მათზე უარყოფითი შეხედულობა გაავრცელეს. ამას დაერთო მეორე არა ნაკლებ სამწუხარო მოვლენაც. მესამე საუკუნეშივე დაეტყო ეკლესიას, რომ იგი ძლიერ შორდებოდა საზარების იდეალს და იხრებოდა ძველის ალთქმის ნომიზმისაკენ. რომის პაპებს გაეღვიძათ შიდა და მათ ძარღვებში დაიწყო მოძრაობა ძველი რომაელების სისხლმა. რომაელების კერპთაყვანის მცემლობის სარწმუნოების ცერემონიალური ხასიათი გადავიდა საქრისტიანოში. კერპთაყვანის მცემლობის დროს უფრო იყო შეწყნარება გარეშე სარწმუნოებათა, სადაც ეს საზარალო არ იყო სახელმწიფოსათვის, ვინემ ეხლა. საშუალო საუკუნოებში ისე გაძლიერდა პაპების და მათთა მსახურთა ფანატიკოსობა, რომ ამის მსგავსს მხოლოდ ისლამის თაყვანის მცემელთა შორის იპოვნოდა კაცი და ისიც პირველ ხანებში, როცა მეტის მეტად იყვნენ ისინი გატაცებულნი თავისი სარწმუნოებრივი მოძღვრებით. ამნაირმა მიმართულებამ საზოგადოებაში წინააღმდეგობა გამოიწვია, დაიბადა ახალი მიმართულება, ეგრეთ წოდებული გუმანიზმი.

გუმანიზმა სავსებით უარჰყო რელიგიური მოთხოვნილება ადამიანისა და მოინდომა კაცობრიობის წინსვლა დაეყენება ახალ გზაზე. სიმძულვარე იეზუიტებისადმი, რომელთაც გასთელეს ადამიანის პიროვნების უფლებები, გაძლიერდა და საზოგადოების ერთი ნაწილი იქამდის მივიდა, რომ სარწმუნოება გამოაცხადა ადამიანის ღირსებათა დამამცირებლად და უარ ჰყო იგი. დაადგინეს, განათლება მხოლოდ გონების განვითარებით უნ-

*) ახ. სიტყვა“ № 12.

და მოხდეს; ზნეობრივი პრინციპები ადამიანმა მხოლოდ თავის თავში, თავის ბუნებაში უნდა ეძიოს; თვითონ უნდა იყოს თავის თავისათვის როგორც კანონმდებელი, ისე მსაჯული. მიზანი, რასაც უნდა ელტვოდეს ცხოვრებაში, მაოლი, რომლის მოპოვებისათვის და შეძენისათვის არ უნდა დაზოგოს თავისი ძალღონე და მოახმაროს დრო, არის ქვეყნიერი ბედნიერებაა.

ბაჯითელი.

(დასასრული იქნება).

ჭ რ ე ს ა.

ჩვენს ძველ ნაცნობ თეოფ. ხუსკივაძეს თურმე უღლიურ სიცხადით გულდაჩაგრულსა ძილში ეღირსა ტკბილი სიზმარი, რომელსაც იგი აღფრთოვანებული უზიარებს მართლმორწმუნე რსა ქუთათურ ვაზ. „ჩვენი ქვეყანა“-ში (№ 145). ბ. თეოფილე მისთვის „ჩვე ლებრივ“ პოეზიით კირიონ მეორის დაკრძალვას და თვით სიზისარს ასე გადმოგვცემს:

„მოიწამლა გონება. გაცრუვდა ტკბილი იმედები (ვისი?). გამიტაცა მწარე ფიქრებმა, წამიყვანა შორს. შორს.. ეკლესიის გუმბათს ამაშორა და აქ კი ცა უტებ მოიღრუბლა. ჭეჭა-ვლვამ განათა ცის ტატნობი, ქარმა ბირეკ-მორეკა ღრუბლის კონები, ერთად შეჰკანა მის ნაფლეთები და კლდის ნანგრევებიცხთ აქეთ იქით ხიონია გუმბათს თავზე წამოაყუდა. ღრუბლებიდგან ხელოვნურად შექმნილ კლდის ნაპრალებში, ვილაკ ტანჯული სახის მკრთალი აჩრდილი მოსჩ.ნდა. კლდის ნაპირას, ცივ ქვაზე მუხლმოდრეკილიყო, ღრმა ფიქრებს შეეპყრო და თავდავიწყებული სადღაც უსახდვრო სივრცისაკენ გაიყურებოდა. ხან ძირს ყვავილ ვარდებში ჩადგმულ კუბოს აკვირდებოდა და გულნატკენი თავის თავსვე განცვიფრებით ვკითხებოდა: ეს ვინ არის, აი ის! ის აი, ეკლესიის კუთხეში რომ მიმალულა და სინიდისის ქენჯნით სახე შესცვლია?! ან კიდევ ის, აი ხალხში რომ დაძრწის და უცნაურ ხმებს ჩემზე ავრცელებს? ღმერთო ჩემო, ვის რა დაუშავებ ნეტავი რას მერჩიან? ლეში ხომ მანდ დაგიტოვეთ, სული კი ჩემი საკუთრებაა, ის მაინც დამანებეთ. რაღას მერჩით, რას? სთქვა ეს და მწარედ აქეთიონდა. მის ქვითინზე ღრუბლები შეინძრნენ. მოღრბულმა ცამ წარბები გამართა, სახე გადიწმინდა და უცნობის აჩრდილი ღრუბლების ნაფლეთებში სა-

დღაც მიიმალა, ამასობაში მევ გამოფხიზლდნამ გამოფხიზლდა კი? საეჭვოა. თორემ რა განსამეორებელია, რა მოელანდებოდა კლდის ნაპრალებში ადამიანს, როცა ძაჯლაჯუხა დააწვება გულზედ! ვილაკას სინიდისის ქენჯნა, კუთხეში მიმალული, ხალხში ძრწოლა, გაცრუებული იმედები, ლეში და უცნაური კითხვები აჩრდილისა—ეს ხომ ცხადი გაგრძელებაა ავადმყოფურ ბოდვისა, რომელიც ვილაკა ცოცხალს რაღაცაში ამტყუნებს..

არა გვგონია, რომ „ცის ტატნობზედ“ მოსრიალე ხუსკივაძემ მეტი იცოდეს ამ საქმისა, ვიდრე დედამიწაზედ მოარულმა, ამ საქმისთვის საგანგებოდ მიჩენილმა გამოძიებელმა იცის.

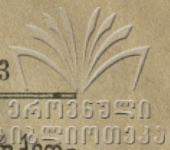
მაგრამ ხმები და ნათქვამი არაფერი საზომია ჭეშმარიტებისათვის. და ამიტომ ჩვენ დაბეჯითებით მოვითხოვთ, რომ ჩვენმა უმაღლესმა სასულიერო მთავრობამ სთხოვოს იოსტიციის მინისტრსა. რომ გამოქვეყნებულ იქმნას გამოძიების უასკვნა და მით ერთხელ საშუდამოდ მოეღოს ბოლო როგორც ხუსკივაძისებურ ცრუ პოეზიას, აგრეთვე „ტრალიკულ დაკარგვისა გარეშემო ატეხილ უცნაურ მითქმა-მოთქმას, განგაშს და გონების მომწაველელ ცრუ მოსახრებათ“.

ს ა ჭ ი რ თ ა.

მრავალ რეფორმათა შორის, რომელთა განხორციელებას შეუდგა ჩვენი საერო მთავრობა, მწის მფლობელობის რეფორმას უჭირავს პირველი თუ არა, თვალს.ჩინო ადგილი მაინც .

მამულ-ადგილები, ტყე- მინდორი ჩამოერთვა მესაკუთრეებს და მათ შორის ეკლესია-მონასტრებსაც, მაგრამ სულ უგულებელ-ყოფილნი და უნუგეშოდ დატოვებულნი არ არიან კერძო მესაკუთრეები, - მათ შვიდ-შვიდი დესეტინა მაინც შერჩათ ვენახები და თხუთხმეტი დესეტინა სახსნავ-სათესი ადგილები.

ეკლესია-მონასტრებს კი ესეც არ დარჩათ, თურმე მათთვის არ არსებობს კერძო მე-

საკუთრეთათვის დაწესებული ნორმა, გალანგან გარეთ მათ საქმე და ადგილი არაა აქვთ. ჩვენი ისტორიული მონასტრები, რომლებიც ეხლა შტატის მონასტრებად არიან ცნობილნი, სადაც სცხოვრობდნენ ბერები, საზრდოობდნენ იმ ადგილ-მ. მულით, რომელიც მათ უწყალობა რუსეთის მთავრობამ საეკლესიო ადგილების ჩამორთმევის შემდეგ, ამ ადგილების შემოსავლით ისინი უვლიონენ თავს და თვის ყარაულებს ბერებს. ხოლო რომელ მონასტრებსაც კი არ დაუტოვეს რუსებმა ადგილი, ისინი ეხლა გაოხრებულ-გავერანებულნი არიან და შექმნილან ტურა-მგელთა, ყვაფ-ყორანთა და ჯოჯო-ხელიკთა სავანედ და სადგურად, კაცის თვალი მათ დანახვაზე ივსება ცრემლით და გული მწუხარებით.

სწორედ ასეთივე ბედი მოელის ჩვენს დიდებულ სონასტერ ეკლესიებს ახალ სამიწათმფლობელთა რეფორმის განხორციელების შემდეგ.

ჩვენ ნამდვილ და უტყუარ წყაროებით გავიგეთ, რომ კახეთში, მაგალითად, ჩამოურთმევით ვენახი, წისქვილი, ტყე შუამთის მონასტრისათვის. ეს მონასტერი ამითი საზრდოობდა და ირჩენდა თავსა. რა უნდა ჰქნას მონასტერმა უვენახოდ, უწისქვილოდ, რომლებიც არიან ერთადერთი წყარო მისის ცხოვრებისა და, თუ ასე შეიძლება თქმა, ფიზიკური არსებობისა. ისიც ხომ ისე გავერანდა, როგორც გავერანებულ-გაოხრებულთა მის ახლოსვე მყოფი ძველი შუამთა, შიოს ეკლესია თურღოს გაღმა, ბაისიის ეკლესია და სხვანი მრავალნი, რომელთა სახელნი უნ უწყი, ღმერთო! ასეთივე ბედი შეხედება ქებულს ალავერდს, და ყველა ეკლესიებს საქართველოში,—კანონი ხომ ყველასთვის ერთი იქნება! ჩვენდა სანუგეშოდ ისიც გავიგეთ, რომ აღძრულ იქმნა შუამდგომლობა, სადაც ჯერარს, ამ მონასტრებს დაეტოვოს არსებობისთვის საქარო ადგილი, როგორც ისტორიულს ნაშთებს პატივსაცემად მათის ისტორიულის სახელისა და მსახურებისა საქართველოსთვის, როგორც ძველებს ქართული საქრისტიანო ხ. კოთ მოძღვრებისას და სრული იმედი გვაქვს, რომ როგორც უმაღლესი დაწესებულება ჩვენი ეკლესიის მათველობისა, ისე ჩვენში არსებული არქეოლოგიურისტორიული საზოგადოებანი მიაკცევენ ყურადღებას ამ გარემოებას და დაცვენ ისტორიულ ნაშთებს დალუპვისაგან.

მათე.

შესაძლებელია თუ არა შემოკლება წირვა ღოცვისა?

რასა მიწოდებთ მე „უფალო, უფალო, და არა ჰყოფთ იმას, რასა მე გეტყვით თქვენ; ლუკ 6 თ. 46 სტ.

როდესაც ღოცულობდეთ: ნუ იტყვით მრავალთა სიტყვათა, ვითარცა წარმართნი, რომელნი ჰგონებენ, ვითარმედ მრავალ სიტყვათა მათთა შესიპენს უფალი. მათ. 6-ი 7-სტ.

ჩვენც მივხელოთ უზენაესსა მღვდელმთავარსა და მის მოძღვრებისაებრ ნუ ვიხმართ ღოცვაში მრავალთა უშინაარსო სიტყვათა და ნუ განვიმეორებთ ერთსა—და იმავე სიტყვასა რამდენჯერმე: ნუ ვიტყვით: „მერმე და მერმეს“ რამდენ ჯერმე, ვაკმართ ერთთელ თქმა. ნუ ვიტყვით; განვედით, განვედით, რაოდენი კათაკმეველნი ხართ განკედით;—ვიკმაროდ მხოლოდ მორწმუნთა ღოცვით, რადგან ჩვენ დღეს კათაკმეველნი აღარა გვყანან. ნუ ვიტყვით ორჯერ და სამჯერ მოგვმადლეს კვერქსსა... და სხვანი. არიან ბევრი ღოცვანი, რომელთა ხმარება დღეს არა ვითარ საქროებას არშეადგენს.

მკიხვეუებმა იციან, რომ დღეში სამჯერ არის ღოცვის დრო; დილით, შუადღისასა და საღამოთი. წინამძღვარს ნება აქვს, დროთა გარემოებისა გამო, რამდენათმე შეამციროს დილისა და საღამოს ღოცვა, ხოლო შუადღის ღოცვა წირვისა (ლიტურდისა) არც შემცირების და არც მიემატების. ნება არა აქვს, პირ-იქით უფლ საგან სასჯელს მოეღლის თუ დაკლებს ანუ მოუმატებს.

დღეს, ათონის მთაზედ შედგენილი ტიპიკონი ჩვენში აღარ გამოდგება, რადგან დრო-

თა მსვლელობამ ხალხიც შესცვალა და თვით დროც, ჩვენმა სასულიერო მთავრობამ უნდა ამ საგნის განსახილველად დაინიშნოს საკუთარი კამისია, რომელიც უნდა შესდგებოდეს შეგნებულ სასულიერო პირთაგან. მათ უნდა განიხილონ როგორც წირვა—ლოცვის შემადგენლობა, ისე მოძრავ დღესასწაულებისა და მარხვების განსაზღვრა ახალ სტილთან შეფარდებით. მანვე იქონიოს ყურადღებაში, შესაძლებელი იქნება თუ არა მუსიკის ხმარება ეკლესიაში და დასაჯდომების გაკეთება. ეს რაც ადრე და ჩქარა იქნება, უფრო საუმიჯობესოა, რადგან დაყოვნება ამისი დაბადებს მრავალს არეულებას სხვა და სხვაობას და გაუსებრობას.

სხერტელი

1918 წელს 26 ივნის თფილისი.

ქ რ თ ნ ი კ ა.

როგორც გაზეთები იუწყებიან, რუსეთის დღე განდგომა მთავრობამ სცნო საქართველოს დამოუკიდებლობას.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობამ 3 ამ ენკენისთვის დაადგინა: „გამოცხადდეს ქართული უნივერსიტეტი სახელმწიფოს უნივერსიტეტად და დაერქვას თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი“.

თბილისის ავღაზრის მთავარ-ანგელოზის ვკლე-სია, რომელიც შარშან „იერიშით“ აიღეს და მისაკუთრეს რუსებმა, პატრიარქ-კათოლიკიზის მოსაყდრემ მიტროპოლიტმა ლეონიდემ უკვე დაიბრუნა და ჩააბარა კანონიერ წინამძღვარს, დეკანოზ დ. იაშვილს. ექს-წინამძღვარი ხიტროვი უადგილოდ დარჩა.

დეკ. სერგი გოროდცევი, რომელიც ამას წინეთ გაგზავნილი იყო რუსეთში და თავისი ნებთ დაბრუნებისთვის ოთხი თვე იჯდა ციხეში, მთავრობამ საბო-

ლოვოდ გააძევა საქართველოს ტერიტორიიდან. ის დღეს მსახურობს „საზღვარ გარეთ“, — ქალ. განჯაში, იმ საყდარში, სადაც ამას წინეთ განსვენებული მძინარეშვილი იყო წინამძღვრად... ყოფილ სინოდალურ კანტარის პროკურორი მ. პოპოვი დამბლით გახდა ავად... ყოფილი სავაქიო პისიონეტი ა. პლატონოვი ისევ თბილისში ბრძანდება. მას თურმე არ უშვებს ექს-ეგზარხოსის კირილეს მოადგილე „განჯის“ ეპისკოპოზი თეოფილაქტე, შეიძლება ისევ საჭირო გახდეთ. ალბად ქართველების „მოჭრი-სტიანებას“ თუ აპირებენ!

ადგილობრივ კრებულის დაუდევრობის წყალობით, კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოს ეკლესიაში დღეს ორი წინამძღვარია—გიორგი გამრეკელოვი და ალექსანდრე ნოვოკოვი... რომელია მათში უფროსი, თვით ალაპაძეც არ უწყობს. საჭიროა დაინიშნოს ნამდვილი წინამძღვარი.

მოგაგონებთ თბილისის კვირაცხოვლის „წინამძღვარს“ ვლადიმერ გურგენიძეს, რომ ის ვალდებუ-ლია გააგებინოს სამრევლოს, თუ ვისი ქვეშევრდომია იგი, — საქართველოსა, როგორც უნდა იყოს, თუ რუსეთისა, როგორც ამას წინეთ სწერდა „სახ. გაზე-თი“.

თბილისში ხმდება, რომ ქიზიყის საშლედლელობა „გაიფიცაო“.

მიტროპოლიტმა ლეონიდმა ინახულა ხაშმის და დავით გარეჯის მონასტრები და ახლო—მახლო სამრევლოები.

გამომცემელი ქ. ტფილისის სამღვდლელობა. „ახალ სიტყვის“ სარედაქციო კოლეგიის რწმუნე-ბული დეკ. ქრ. ციციქიშვილი.